

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

9. Vrbes 4. Mahumetanorum, baptismum à Berzeo petunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

nosque inferius eiusmodi aliquid singulare, aptiori loco referemus.

Nunc Deo magnis ad fidem accessionibus serui sui conatus beante, subijt illum spes magnificentior, fundendi latius in longinqua boni, quod Ormuzio perperam ardebat, sed vetitus inde pedem ferre, vicarias sui ad reges longè semotos dat literas, ardentè ijs supplicans, & obtestans ne pigeret de suis, quot & quales placeret sectarum suarum doctissimos, destinare Ormuzium, se Deo confisum, terrarum, & cœli vnicò Domino, quem solum adorant Christiani, palam ijs evidentissimè facturum, quantis erroribus, procul à vero, bonoque deuiarent, seque æterno exitio perditum ruerent. Hoc eius vel inuitamentum, vel pro-uocatio ad Sultanum perlara Babyloniorum, deinceps ad Imperatorem Æthiopum, etsi fructus non tulit tanta dignos generositate, sed eius doctrinæ sanctitatique admiratio id alibi egit quod in Perside, & Æthiopia non obtinuerat. Ora est felix Arabiæ Amanî nomine, hæc ab duplici Mozandani, & Rasalgatis cornu, Persico freto prætenditur, in cuius faucibus Ormuzium fiximus; vrbibus quatuor clarebat ea ora, quas suis primas venænis infamibus fœdatat Mahometes, multis proinde iam seculis plane illi addictas. Illic tamen eorum admirabilitas, quæ Ormuzij patrabat Berzeus, & quæ ab Lobato Lusitano vestigalis regij coactore de illo spargebantur, tam ardens exciuit tanti magistri desiderium vt legatos ad illum publicè mitterent, rogarentque illo se conferret ad tradendam ipsis religionem Christianam, quam se tam sanctè complexuros spondebant, vt suæ huius fidei pignus, & obsides legatos duos darent, quos petebant ab eo doceri & aquis salutaribus lustrari. Est qui putet hos esse Scripturæ Ammonitas; de stirpe Lothi propagatos, vt vt sit gens est belliciosa, & ingenio simplici, ac fideli, in qua possent securè spes boni exitus locari, si transire ad illos Berzeo licuisset; huic melior victimis Obedientia obstitit, legatos excepit, & communi amplexu populos à quibus mittebantur cum ijs gratulabundus strinxit, ritè vero diuinis imbutos mysterijs, cœlesti aqua lauit. Denique suo cum ingenti dolore remisit ad suos excusans non esse in sua potestate cum ijs quod summè auebat proficisci: sustinerent parumper & in eo quod sui dederant experimento egregio starent immobiles: non diu fore, cum ipse ad eos proficisceretur aut si quo imperio vetaretur, de suis aliquos mitteret, à quibus viam beatæ salutis discerent: at horum neutrum, ratum habuit Deus cuius menti humanæ, de æterna salute destinatum consilium semper est impenetrabile, quos ad hoc formarat quinque discipulos, & diuina præceteris edoctos in Societatem adlegerat, mors illi abstulit præmatura; quas in Iaponiam dederat ad Xauerium literas, petens sibi egressum ex insula, solum, & integrum relinqui, quod intercidiissent in itinere responso caruere. Romæ ergo (quod vnum restare videbatur) Ignatum; Vlyssipone Rodericum, nostros Conimbricæ sollicitabat per literas, illos vt mitterent; hos vt subsidio venirent tot miseris, quos penuria Evangelicæ culturæ, salutis exsortes faciebat. [Ferte opem (scribebat ad

9.
Vrbes 4. Ma-
humetano-
rum, baptis-
mum à Ber-
zeo petunt.

Conimbricenses) & venite, hic melle sanctarum voluptatum campi vbertim fluunt, quas ægrè stillatim vestris inclusi cubiculis, degustatis. Nec vos moretur fortè angustior quam velletis literarum supellex, nihilo secius adeste. Doctorem hic habemus magnum, diuinum Spiritum, eius magisterio plura tùm citiùs, tùm penitiùs discimus, quàm istic primis in exedris à Theologis doceantur, qui tempus rebus versandis conterunt, nulli prorsus hic vsui futuris.] Hæc & his similia etiam alias, ad illos, eadem secum animarum cupiditate inflammandos.

10.
Belgæ ad-
lesc. Marty-
rium.

Iam illa tot vrbes peruagata Berzei existimatio, & prædicatio excellentium operum in Dei gloriam, & mortalium salutem quid magni pareret, vnum præterea quod atexto monstrabit. Fuit Ioannes cognomento Belga Mercatore honesto & opulento natus, quanto primùm improbius, & infelicius iuuenis; tanto demum Berzei meritis, opeque beator. Hunc seu cupido effrænis licentiæ, seu fastidium commoditatis domesticæ clam parentibus abreptum, quæ fors, & temeritas pelleret in diuersa diu tulit. Post varia longaque itinera, Catifam denique appulit, vbi errandi satur, & necessariis ad victum egens, nedum ad patriam repetendam, subsidium legit egestate illa execrabilius; erat ea vrbs cum arce sub imperio Turcarum, ad mare in orafelicis Arabiæ, intra Persicum sinum iacens, milliaribus supra Ormuzium trecentis, illic miser fidem Christo renunciat, Mahomero dat nomen, Maurum profiteretur. Maurum annos iam decem vixerat, libratores agens machinarum muralium, cum audit illic magna fama narrari, de Apostolico nouæ cuiusdam familiæ viro, qui magno numero ad sanctum baptisma Mahumetanos perduceret. Hic vero ad mentem reuersus, apertisque in veterem suam perfidiam oculis eò tunc sibi probrosius insultantem, quò se vnum ex Christiano Maurum, tam multis componebat ex Mauro Christianis, flere, lamentarique suam sortem, & corroborante animum Deo, mali sui exitum fortiter meditari. Naui illinc trans fretum itura petebat Ormuzium. Dat per eam literas ad Berzeum, diluto tormentarij pulueris, (quia deerat atramentum) Latinè Gallicè, & Belgice scriptas, ignorans videlicet Berzei linguam, & patriam. [Narrabat illi suas interiores miseras, conscientiæ dolorem, fiduciam animi ad se reuocati. Postquam de illo inaudisset; rogabat de suo proposito securos facere Lusitanos, sibi fixum ratumque cum Deo, & cum Ecclesia redire in gratiam & fugam vitæ periculo emere, vt se prorsus illius manibus, & arbitrio crederet, paratus ad omnem quamlibet acerba, imperaretur pœnam.] sparsit lacrimis suis epistolam Berzeus, idem lingua triplici repentem, & in ea profugum filium Deo sistens, pro resipiscentis reditu preces fudit; arrectusque ad primum quod Catifam iret nauigium, respondit. [Fide sua iubens, esse de Lusitanorum gratia & auxilio securum. Confans esset, in forti proposito quo salus ipsius vertebatur; moras abscederet, & quantocyus, sed occultè cautèque properaret. Se passis brachijs illum operiri, communioni Sanctorum reddendum habendumque deinceps